

PRILOG 1

POLITIKA IZVRŠAVANJA NALOGA

BROKERSKO-DILERSKOG DRUŠTVA

MOMENTUM SECURITIES AD NOVI SAD

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Politikom izvršenja naloga Brokersko-dilerskog društva Momentum Securities ad Novi Sad (dalje: „**Politika**“), Brokersko-dilersko društvo Momentum Securities ad Novi Sad (dalje: „**Društvo**“) određuje procedure i postupke kojima Društvo omogućava izvršavanje naloga klijenata po najpovoljnijim uslovima za klijenta, a naročito:

1. Vrste i sadržine naloga;
2. Mesto i način prijema naloga;
3. Knjiga naloga;
4. Izvršenje naloga;
5. Najpovoljnije izvršenje naloga;
6. Mesto izvršenja naloga i
7. Nalog sa posebnim uputstvima.

Član 2.

Politika uređuje procedure koje je Društvo dužno poštovati u pružanju investicionih usluga, a koje će dovesti do izvršenja naloga po najpovoljnijim uslovima za klijenta.

U tom smislu, ova Politika ne garantuje klijentu najbolje moguće izvršenje svakog pojedinačnog naloga, ali svojim odredbama omogućuje postizanje najpovoljnijih ishoda prilikom izvršavanja naloga klijenta.

Društvo će pri izvršavanju naloga klijenta u pružanju investicionih usluga, preduzeti sve razumne korake, kako bi nalog klijenta bio izvršen pod uslovima koji su za klijenta najpovoljniji.

II VRSTE I SADRŽINA NALOGA

Vrste naloga

Član 3.

Klijenti mogu ispostavljati Društvu sledeće vrste naloga:

1. po vrsti transakcije:
 - Kupovni i
 - Prodajni
2. po vremenu trajanja:
 - dnevni;
 - do dana, u roku trajanja najduže 90 dana i
 - do opoziva - rok trajanja 90 dana;

3. po ceni:

- limit nalog i
- tržišni nalog, koji po vremenu trajanja može da bude samo - dnevni;

4. nalog za povlačenje;

5. prema posebnim uslovima izvršenja (posebni nalozi):

- sve ili ništa trenutno (fill or kill – FOK);
- sve ili delimično trenutno (immediate or cancel - IOC);
- nalog za promenu (modifikaciju) ispostavljenog naloga;
- nalog sa skrivenom ukupnom količinom (Iceberg);
- stop nalog;
- market mejker nalog;
- nalog za blok trgovanje,
- na otvaranju (at the open – ATO) i
- na zatvaranju (at the close – ATC).

Nalozi za trgovanje iz grupe posebnih naloga ne mogu se koristiti ako njihova upotreba nije izričito utvrđena aktima organizatora tržišta.

Pored vrsta naloga iz stava 1 ovog člana, klijenti mogu Društvu ispostavljati i druge vrste naloga utvrđene aktima organizatora tržišta.

Sadržina naloga

Član 4.

Elementi naloga su:

1. jedinstvena identifikacija člana organizatora tržišta (nalogodavca);
2. oznaka hartije od vrednosti (ime ili simbol);
3. oznaka broja naloga iz knjige naloga člana organizatora tržišta (nalogodavca),
4. oznaka vrste transakcije (kupovina ili prodaja);
5. količina hartija od vrednosti;
6. oznaka vrste naloga po ceni, uz određenje cene;
7. oznaka vremenskog trajanja naloga, sa određenjem isteka kod naloga do dana;
8. identifikacija klijenta iz naloga za trgovanje, na način utvrđen usaglašenim procedurama između organizatora tržišta i Centralnog registra;
9. tip računa finansijskih instrumenata, sa izborom depozitara računa;
10. tip račun novca, sa izborom depozitara računa;
11. oznaka visine provizije;
12. oznaka vrste posla (brokerski ili dilerski);
13. datum i vreme ispostavljanja naloga;
14. posebni uslovi izvršenja naloga i
15. drugi elementi.

III MESTO I NAČIN PRIJEMA NALOGA

Mesto prijema naloga

Član 5.

Društvo može da prima naloge klijenata u:

1. sedištu;
2. organizacionom delu;
3. filijali i
4. poslovnim prostorijama ovlašćenog investicionog društva.

Nalog klijenta se smatra primljenim kada je primljen u sedištu Društva ili njegovoj filijali, odnosno organizacionom delu koji imaju dozvolu za izvršenje naloga.

Kada filijala koja nema status pravnog lica ili organizacioni deo Društva, koji nemaju dozvolu za izvršenje naloga, prime nalog klijenta, dužni su da klijenta upoznaju:

1. da nemaju dozvolu za izvršenje naloga;
2. na rok u kojem će nalog stići u Društvo i
3. da se nalog smatra primljenim po prijemu u Društvo.

Način prijema naloga

Član 6.

Društvo može da prima naloge klijenata date:

1. neposredno i
2. telefonom, telefaksom ili elektronskim putem, ukoliko je to predviđeno ugovorom sa klijentom.

Klijent može dolaskom u sedište Društva dati i lično potpisati nalog.

U slučaju davanja naloga telefonskim putem, razgovori na linijama telefonskih brojeva Društva se snimaju i arhiviraju, te služe kao dokaz o datom nalogu.

IV KNJIGA NALOGA

Član 7.

Društvo vodi knjigu naloga u elektronskom obliku, u koju se, odmah po prijemu, upisuju nalozi, uključujući i naloge koji se prenose na izvršenje drugom investicionom društvu, izmene i opozivi naloga.

Knjiga naloga Društva, naročito, sadrži sledeće podatke:

1. ime i prezime/poslovno ime ili druga oznaka klijenta;
2. ime i prezime/poslovno ime ili oznaka lica koja zastupaju klijenta;
3. redni broj naloga;
4. datum i tačno vreme prijema naloga, izmene i opoziva naloga;
5. identifikacionu oznaku finansijskog instrumenta;
6. cenu finansijskog instrumenta i oznaku valute u kojoj je izražena cena;
7. količinu finansijskog instrumenta;
8. kupovnu, odnosno prodajnu oznaku;
9. prirodu naloga ukoliko se ne radi o prodajnom ili kupovnom nalogu;
10. vrstu naloga;
11. status naloga i
12. sve ostale pojedinosti, uslovi i uputstva u vezi sa izvršenjem naloga.

Kada Društvo prenosi naloge na izvršenje drugom investicionom društvu, knjiga naloga sadrži i:

1. ime i prezime/poslovno ime ili drugu oznaku klijenta;
2. poslovno ime ili drugu oznaku investicionog društva kojem je nalog prenet;
3. datum i tačno vreme prenosa naloga, odnosno izmene naloga i
4. uslove prenosa naloga.

Društvo može klijentu, na njegov zahtev, dati izvod iz knjige naloga koji se odnosi na nalog tog klijenta.

V IZVRŠENJE NALOGA

Član 8.

Društvo je dužno da klijentu odmah, a najkasnije sledećeg radnog dana od dana prijema naloga, putem trajnog medija, dostavi obaveštenje o:

1. vremenu i mestu prijema naloga, izmene ili opoziva naloga i
2. prihvatanju ili odbijanju izvršenja naloga, uz navođenje razloga odbijanja izvršenja.

Član 9.

Društvo je dužno da:

1. informacije iz naloga koji treba da bude izvršen za račun klijenta odmah i tačno unese u knjigu naloga;
2. odmah izvršava slične naloge klijenta u skladu sa vremenom kada je primilo naloge, osim ukoliko uslovi koji preovlađuju na tržištu ili karakteristike naloga to onemogućavaju ili interesi klijenta nalažu drugačije postupanje;
3. odmah i tačno razvrstava naloge izvršene za račun klijenta;

4. preduzme sve neophodne aktivnosti potrebne radi obezbeđenja da svi finansijski instrumenti ili novčana sredstva klijenta primljena prilikom saldiranja obaveza po osnovu izvršenog naloga, budu blagovremeno i uredno prebačeni na račun odgovarajućeg klijenta i
5. obavesti klijenta o svim značajnim poteškoćama u vezi sa izvršenjem naloga, odmah po saznanju istih.

Član 10.

Društvo je dužno da, pre izvršenja naloga:

1. upozna klijenta sa politikama izvršenja naloga, pri čemu malom klijentu te politike mora da pruži i na trajnom mediju;
2. upozori klijenta na mogućnosti, predviđene politikama za izvršenje naloga, da nalozi mogu biti izvršeni van regulisanog tržišta, odnosno MTP i
3. od klijenta dobije pisane saglasnosti na politike izvršenja naloga, odnosno mogućnosti iz tačke 2), pri čemu takve saglasnosti mogu biti i sastavni deo ugovora sa klijentom.

Klijent može saglasnost u vezi sa izvršenjem naloga van regulisanog tržišta, odnosno MTP dati za sve ili za svaku pojedinačnu transakciju.

Društvo je dužno da:

1. prati efikasnost politika izvršavanja naloga kako bi na vreme identifikovalo i otklonilo nedostatke;
2. redovno, a najmanje jedanput godišnje, procenjuje da li se na mestima izvršenja naloga, navedenim u politikama izvršenja naloga, postižu najbolji mogući efekti za klijente i da li je potrebno izvršiti izmene u postojećim politikama;
3. obaveštava klijente o svim značajnim promenama u vezi sa načinom ili politikama izvršenja naloga i
4. klijentima, na njihov zahtev, dokaže da je njihove naloge izvršilo u skladu sa politikama Društva o izvršenju naloga.

Član 11.

Kada se nalog klijenta sa limitom za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenata koji su uključeni u trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP ne može odmah izvršiti, imajući u vidu trenutno preovlađujuće uslove na tržištu, Društvo je dužno da preduzme mere za izvršenje naloga u najkraćem roku, osim ukoliko od klijenta nije dobilo drugačija uputstva u vezi sa izvršenjem naloga.

Pod merama iz prethodnog stava ovog člana se podrazumeva da je Društvo odmah po prihvatanju izvršenja naloga, isti objavilo na način da je nalog postao lako dostupan ostalim učesnicima na tržištu, a što podrazumeva:

1. prosleđivanje naloga sa limitom na regulisano tržište, odnosno MTP koji ima sistem trgovanja koji se zasniva na knjizi naloga;

2. objavljivanje naloga odmah, a izvršenje čim to tržišni uslovi dozvole, što pretpostavlja preduzimanje mera:
 - neophodnih za obezbeđivanje pouzdanosti informacija koje se objavljuju i njihov stalan nadzor kako bi se, odmah nakon što se uoče, korigovale eventualne greške,
 - koje olakšaju konsolidaciju informacija sa istovetnim informacijama iz drugih izvora,
 - koje omogućavaju dostupnost informacija javnosti pod jednakim uslovima na komercijalnoj osnovi uz prihvatljiv trošak.

Društvo nema obavezu objavljivanja naloga sa limitom, kada nalog prelazi uobičajenu veličinu tržišta utvrđenu pravilima regulisanog tržišta, odnosno MTP.

Član 12.

Društvo može prihvaćeni nalog klijenta da izvrši pridruživanjem drugom prihvaćenom nalogu klijenta, samo ukoliko:

1. Društvo ima efikasne politike za razvrstavanje naloga, kojima se dovoljno precizno uređuju korektno pridruživanje i razvrstavanje naloga, što posebno uključuje:
 - način na koji količina i cena navedene u nalogu utiču na razvrstavanje i
 - način postupanja sa delimično izvršenim nalogima;
2. je malo verovatno da će pridruživanje naloga štetiti interesima bilo kojeg klijenta čiji se nalog pridružuje i
3. Društvo upozori svakog klijenta, čiji se nalozi pridružuju, da bi pridruživanje naloga moglo štetiti interesima klijenta u odnosu na pojedinačni nalog.

Kada se zbirni nalog, nastao pridruživanjem jednog ili više prihvaćenih naloga klijenata, delimično izvrši, Društvo je dužno da odnosne transakcije razvrsta u skladu sa svojim politikama za razvrstavanje naloga.

Član 13.

Društvo je dužno da, u knjizi naloga, evidentira izvršenje naloga nakon što izvrši nalog, odnosno nakon dobijanja potvrde o obavljenoj transakciji, u slučaju kada Društvo prenosi naloge na izvršenje drugom investicionom društvu.

Evidencija iz prethodnog stava ovog člana mora da sadrži:

1. ime i prezime/poslovno ime ili drugu oznaku klijenta;
2. datum, vreme i mesto trgovanja;
3. identifikacionu oznaku finansijskog instrumenta;
4. količinu finansijskih instrumenata;
5. pojedinačnu i ukupnu cenu i oznaku valute u kojoj je izražena cena;
6. kupovnu, odnosno prodajnu oznaku;
7. prirodu transakcije, ukoliko se ne radi o prodajnoj ili kupovnoj transakciji i
8. ovlašćeno lice koje je obavilo transakciju ili koje je odgovorno za njeno izvršenje.

Član 14.

Odmah nakon izvršenja naloga klijenta ili, u slučaju prenosa naloge drugom investicionom društvu na izvršenje, odmah nakon dobijanja potvrde o obavljenoj transakciji, Društvo je dužno da zabeleži sledeće podatke:

1. oznaka klijenta;
2. datum trgovanja, vreme trgovanja, kupovna, odnosno prodajna oznaka, identifikacioni broj finansijskog instrumenta, cena jedinice, oznaka cene, količina, oznaka količine i oznaka mesta;
3. ukupna vrednost koja je proizvod cene po jedinici i količine;
4. priroda transakcije ukoliko se ne radi o prodajnoj ili kupovnoj transakciji i
5. ovlašćeno lice koje je obavilo transakciju ili koje je odgovorno za njeno izvršenje.

Odbijanje izvršenja naloga

Član 15.

Društvo je dužno da odbije izvršenje naloga za kupovinu, odnosno prodaju i da o tome, bez odlaganja, obavesti Komisiju, ukoliko ima razloga za osnovanu sumnju da bi izvršenjem takvog naloga:

1. bile prekršene odredbe Zakona ili zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma ili
2. bilo učinjeno delo kažnjivo po zakonu kao krivično delo, privredni prestup ili prekršaj.

Prilikom utvrđivanja okolnosti iz prethodnog stava ovog člana, Društvo može koristiti sopstvene informacije, odnosno informacije koje dobije od svojih klijenata ili potencijalnih klijenata, osim ukoliko ima saznanja ili bi trebalo da ima saznanja da su takve informacije očigledno zastarele, netačne ili nepotpune.

Društvo može odbiti izvršenje:

1. naloga za kupovinu, ukoliko utvrdi da na novčanom računu klijenta nema dovoljno sredstava potrebnih za izmirenje obaveza nastalih po osnovu izvršenja tog naloga i
2. naloga za prodaju, ukoliko utvrdi da klijent na računu finansijskih instrumenata nema dovoljno instrumenata potrebnih za izmirenje obaveza nastalih po osnovu izvršenja naloga.

Društvo nije dužno da odbije izvršenje naloga, ukoliko se nalog klijenta može izvršiti:

1. od realizovanih, a nesaldiranih transakcija;
2. davanjem zajma klijentu od strane Društva, a na osnovu važećih propisa ili
3. pozajmljivanjem finansijskih instrumenata u skladu sa pravilima koja uređuju pozajmljivanje finansijskih instrumenata.

VI NAJPOVOLJNIJE IZVRŠENJE NALOGA

Član 16.

Društvo je dužno da, prilikom izvršenja naloga klijenta, preduzme sve aktivnosti potrebne za postizanje najpovoljnijeg ishoda za klijenta, a uzimajući u obzir:

1. cenu finansijskog instrumenta;
2. troškove, brzinu i mogućnost izvršenja;
3. troškove, brzinu i verovatnoću saldiranja;
4. veličinu, vrstu i prirodu naloga i
5. sve druge okolnosti relevantne za izvršenje naloga.

Društvo je dužno da, prilikom utvrđivanja značaja faktora relevantnih za izvršenje naloga klijenta, uzme u obzir sledeće kriterijume:

1. karakteristike klijenta, uključujući i njegovo razvrstavanje na profesionalnog i malog klijenta;
2. karakteristike naloga klijenta;
3. karakteristike finansijskog instrumenta na koji se nalog odnosi i
4. karakteristike mesta trgovanja na kojima se nalog može izvršiti.

Član 17.

Postizanje najpovoljnijeg ishoda za malog klijenta, Društvo utvrđuje u odnosu na ukupne troškove transakcije, koji obuhvataju:

1. cenu finansijskog instrumenta;
2. sve troškove direktno povezane sa izvršenjem naloga koje snosi klijent, koji uključuju provizije, odnosno naknade:
 - mesta trgovanja;
 - za kliring i saldiranje transakcije;
 - Društva i
 - koje se plaćaju trećim licima koja su uključena u izvršenje naloga.

Društvo je dužno da postupa u najboljem interesu klijenata i kada naloge daje na izvršenje drugom investicionom društvu.

Društvo je, radi ispunjenja obaveze iz prethodnog stava ovog člana, dužno da preduzima mere kojima:

1. obezbeđuje postizanje najboljeg mogućeg efekta za klijenta vodeći računa o faktorima relevantnim za izvršenje naloga i kriterijumima na osnovu kojih se određuje značaj tih faktora i
2. obezbeđuje poštovanje prioriteta uputstva klijenta u odnosu na politiku Društva u vezi sa izvršenjem naloga pod najpovoljnijim uslovima.

VII MESTO IZVRŠENJA NALOGA

Član 18.

U postupku procene mesta trgovanja na kojima bi nalog klijenta mogao biti izvršen na način da se postigne najpovoljniji ishod, Društvo je dužno da uzme u obzir svoje provizije i naknade izvršenja naloga na svakom od tih mogućih mesta trgovanja.

Društvo ne sme utvrđivati i naplaćivati svoje provizije i naknade na način koji bi doveo do neopravdane nejednakosti između mesta trgovanja na kojima se nalog može izvršiti.

Društvo je dužno da redovno, a najmanje jedanput godišnje, procenjuje da li se na mestima izvršenja naloga, navedenim u Politici, postižu najbolji mogući efekti za klijente i da li je potrebno izvršiti izmene u postojećim politikama.

Član 19.

Društvo naloge klijenta za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenta, kojima se trguje na domaćem tržištu izvršava na:

1. regulisanom tržištu na području Republike Srbije;
2. multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP), ukoliko se finansijski instrument ne kotira regulisanom tržištu ili
3. OTC tržištu, ukoliko finansijski instrument nije uvršten na regulisano tržište ili MTP, osim ukoliko klijent ne zahteva drugačije.

Član 20.

Društvo može da prenese nalog drugom investicionom društvu na izvršenje, te je dužno da odmah zabeleži sledeće podatke nakon prenosa naloga:

1. oznaka klijenta čiji je nalog prosleđen;
2. poslovno ime ili druga oznaka investicionog društva kojoj je nalog prosleđen;
3. uslovi prenosa naloga i
4. datum i tačno vreme prenosa naloga.

Član 21.

Društvo naloge Klijenta za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenta, s kojima se trguje na **domaćem tržištu** prima i prenosi investicionom društvu sa kojim ima zaključen poseban ugovor, na izvršenje na regulisano tržište, odnosno na MTP, ukoliko se finansijski instrument ne kotira na regulisanom tržištu, odnosno OTC ili MTP-a ukoliko postoji prethodna saglasnost klijenta.

Društvo naloge klijenta za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenta s kojima se trguje na **inostranim tržištima** prima i prenosi na izvršenje društvu sa kojim ima zaključen poseban ugovor, na sledeća mesta trgovanja:

1. regulisano tržište;
2. MTP;
3. ostala tržišta koja se mogu usporediti sa regulisanim tržištem ili MTP-om ili
4. izvan organizovanih tržišta (OTC-tržišta i sl.).

Prilikom primanja i prenosa naloga, Društvo je dužno postupati u najboljem interesu klijenata, korektno i u skladu s pravilima struke, poštujući odredbe Zakona i propisa donetih na osnovu Zakona.

VIII NALOG SA POSEBNIM UPUTSTVIMA

Član 19.

Kada Društvo primi nalog klijenta sa posebnim uputstvima za njegovo izvršenje, Društvo je dužno da ovu Politiku poštuje u meri u kojoj će u potpunosti biti ispoštovana uputstva klijenta, a malog klijenta i da upozori da će nalog biti izvršen saglasno uputstvima klijenta, a ne u skladu sa Politikom Društva u vezi sa izvršenjem naloga pod najpovoljnijim uslovima.

Kod izričitih uputstava klijenta u vezi navedenog, smatraće se da je Društvo ispunilo obavezu postizanja najpovoljnijeg ishoda za klijenta.

Ukoliko klijent ima posebne zahteve samo u pogledu pojedinih elemenata za procenu najboljeg izvršenja naloga klijenta definisanih ovom Politikom, Društvo je dužno da postupi po takvom izričitom uputstvu klijenta, ako je u skladu s pozitivnim propisima, a u vezi ostalih elemenata mora postupiti u skladu s odredbama ove Politike.

IX ZAVRŠNE ODREDBE

Član 20.

Skupština akcionara Društva donosi Politiku na način i po postupku koji su utvrđeni za njihovo donošenje, u skladu sa odredbama opštih akata Društva.

Ova Politika predstavlja sastavni deo Pravila i procedura poslovanja Društva i dostavlja se Komisiji na saglasnost.

Po dobijanju saglasnosti Komisije iz prethodnog stava Politika se objavljuje na internet stranici Društva.

Momentum Securities ad Novi Sad